

Abstrakt v českém jazyce

Diplomová práce se zabývá trestným činem nebezpečného pronásledování podle § 354 trestního zákoníku. Nebezpečné pronásledování je poměrně novým trestným činem, který se objevil až v novém trestním zákoníku účinném od 1. ledna 2010. Zavedení trestného činu nebezpečného pronásledování umožnilo trestněprávní postih stalkingu. V minulosti, ještě za účinnosti starého trestního zákona se objevilo několik tragických případů stalkingu, které byly smutným důkazem toho, že dosavadní právní úprava neumožňovala adekvátní trestní postih stalkingu, ani neposkytovala efektivní ochranu jeho obětem. V současné době uplynuly od kriminalizace nebezpečného pronásledování tři roky, což představuje ideální časový odstup k projevení případných nedostatků skutkové podstaty, k zhodnocení účelnosti nového trestného činu a k předložení návrhů de lege ferenda.

Práce se dělí na tři části, které jsou dále rozčleněny na kapitoly a podkapitoly. První část práce, obsažená v první až páté kapitole, se zaměřuje na obligatorní znaky skutkové podstaty. Každá z kapitol nejprve analyzuje názory prezentované v odborné literatuře a judikatuře Nejvyššího soudu a následně je porovnává s rozhodnutími nižších soudů za účelem zjištění, nakolik se názory teorie a praxe překrývají či naopak liší. Práce se pokouší překlenout případné nejasnosti či nesrozumitelnosti úpravy výkladem argumentačně podpořeným prezentovanými názory literatury či judikatury. V návaznosti na zjištěné nedostatky jsou následně předkládány návrhy de lege ferenda. Jeden ze zdrojů inspirace pro návrhy de lege ferenda představuje zahraniční právní úprava. Práce provádí komparaci české právní úpravy s právní úpravou těch členských států EU, které mají zvláštní ustanovení o trestném činu stalkingu.

Kapitola první je kapitolou úvodní a věnuje se začlenění trestného činu do trestního zákoníku, a to jak z pohledu historického, tak systematického. Kapitola druhá popisuje objekt trestného činu, jež nečiní v aplikační praxi výraznější potíže. Kapitola třetí se zaměřuje na objektivní stránku trestného činu a dále se člení podle jednotlivých prvků její konstrukce. Podkapitola 3.1 posuzuje konstrukci objektivní stránky jako celku, podkapitola 3.2 se zaměřuje na kritérium intenzity, podkapitola 3.3 rozebírá nedostatky tzv. excesivního kritéria a podkapitoly 3.4 až 3.8 se věnují jednotlivým formám pronásledování podle taxativního výčtu obsaženého ve skutkové podstatě a konečně kapitola 3.9 přináší komparaci se zahraniční právní úpravou. Kapitola čtvrtá se zabývá subjektem trestného činu, v této

souvislosti řeší i otázku nepřímého pachatelství a posuzování věku pachatele. Kapitola pátá pojednává o subjektivní stránce trestného činu a souvisejících otázkách.

Druhá část práce je obsažena v šesté až osmé kapitole a zabývá se dalšími otázkami souvisejícími s právní kvalifikací trestného činu. Kapitola šestá rozebírá jednotlivé okolnosti podmiňující aplikaci kvalifikované skutkové podstaty. V kapitole sedmé je řešena problematika přípustnosti jednočinného nestejnorožého souběhu nebezpečného pronásledování s jinými trestnými činy. Kapitola osmá je věnována vývojovým stádiím trestného činu, přičemž největší pozornost je zaměřena na možnost reálné uskutečnitelnosti pokusu nebezpečného pronásledování.

Poslední část práce, kapitola devátá se zabývá trestáním nebezpečného pronásledování. Hlavním cílem kapitoly je nejprve zhodnotit, jak jsou pachatelé nebezpečného pronásledování trestáni a následně navrhnout, jak by ideálně trestání být měli. Za tímto účelem jsou podrobně rozebrány jednotlivé druhy trestů z hlediska jejich efektivity. Informace o četnosti ukládání jednotlivých druhů trestů jsou získány z justičních statistik. Tato kapitole rovněž podrobně zdůvodňuje, proč mají zásadní význam přiměřená omezení a povinnosti a proč častěji užívat trest obecně prospěšných prací.

Závěr shrnuje poznatky celé práce. Nejzásadnější nedostatek skutkové podstaty nebezpečného pronásledování je spatřován ve formulaci kritéria excesivního, proto jsou předloženy návrhy na změnu tohoto kritéria de lege ferenda. Z hlediska trestání nebezpečného pronásledování vznáší práce požadavek na častější a vhodnější využívání přiměřených omezení a povinností, jakož i čtenější ukládání trestu obecně prospěšných prací.